

достатъчно количество ученици. Ако Моравия въ онова време и да била вече покржстена, но римското духовенство, което са старало не за распространението на християнското учение, а за своята собственна гуша, т. е. за своите роскошества и удобства, служило въ черковите на латински езикъ, който билъ понятенъ само на римските „жърци“; скривало евангелието и евангелското учение, което противорѣчило на тѣхните проповѣди и поучения; най-послѣ, старало са да привлѣче простите хора само съ вжнкашни черковни обряди, т. е. съ златни одѣжди, съ дебѣли свѣщи, съ полилеи и пр., които сж са купувале пакъ отъ гжрбовете на вѣрующето стадо и които не сж имале нищо общо съ учението и съ нравственните начала на Христа. До колко е билъ просвѣтенъ народътъ отъ това духовенство са види изъ панновското житие и изъ нѣкои други исторически памѣтници. Ето що говорятъ тие памѣтници: „Ако до това време (до Кирила и Методия) моравците и да сж биле християне, но нравите имъ и обичаите имъ бѣха още сжвсѣмъ езически.“ Слѣдователно, когато народътъ захваналъ да слуша и да разбира учението на новите апостоли, когато разбралъ смисалта на евангелското учение и когато разглѣдалъ животътъ на своето духовенство, то у него са появило желание да открие истината и да не вѣрва вече никому безусловно. Ние смѣмо можеме да кажемъ, че учението на Ивана Гуса е било продължение отъ онова историческо стрѣмление на моравскиятъ народъ, което са е появило още при Кирила и Методия противъ римското духовенство и което е имало чисто народенъ характеръ.